

Complexnummer: 513488

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Werklust

Aantal complexonderdelen

9

Monumentnummers van complexonderdelen

513489, 513490, 513491, 513492, 513493, 513494, 513495, 513496, 513497

Woonplaats

Losser

Gemeente

Losser

Provincie

Overijssel

Locatie van het hoofdoject

Oldenzaalsestraat 104, 7581 PW te Losser

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX steenfabriek "de Werklust" van het type RINGOVEN gebouwd in 1928 in opdracht van de Gebroeders Osse bestaat uit de volgende onderdelen: RINGOVEN met SCHOORSTEEN VORMLOODS met WATERTOREN KABELSYSTEEM DROOGLOODS noordzijde DROOGLOODS noordzijde DROOGLOODS zuidzijde DROOGLOODS zuidzijde DROOGLOODS zuidzijde SMALSPoor

Voor de gemeente Losser was de vervaardiging van baksteen een belangrijke vorm van nijverheid. In het midden van de vorige eeuw waren er in Losser vijf steen- en pannenbakkerijen. De ringoven is ontstaan uit een even buiten het dorp gelegen veldoven gebouwd in 1895. "De Werklust" is de laatste ringoven in Nederland waar handvormstenen ("Losser Bont" of "Ossekoppen") in seizoensarbeid kunnen worden gemaakt. Complex steenfabriek "de Werklust" bevindt zich aan de noordoostzijde van de Oldenzaalsestraat buiten de bebouwde kom van Losser in de gemeente Losser.

Omschrijving

COMPLEX steenfabriek "de Werklust" bestaat uit een RINGOVEN met SCHOORSTEEN (1), een VORMLOODS met WATERTOREN (2), een KABELSYSTEEM (3), vijf DROOGLOODSEN (4,5,6,7,8) en een SMALSPoor (9) aangelegd in de jaren twintig als verbinding met de kleigroeve achter het fabrieksterrein. Aan de noordoostzijde van de Oldenzaalsestraat bevindt zich op het voorterrein een vrijstaande RINGOVEN met SCHOORSTEEN (1) gebouwd in 1928 op een rechthoekig grondplan (50mx15m). De vrijstaande VORMLOODS met WATERTOREN (2) bevindt zich op het achterterrein tussen de vijf droogloodsen. De vormloods bestaat uit een open

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. In de vormloods is opgenomen een ronde, bakstenen watertoren met vierkant basement en uitkragend waterreservoir. De vormloods staat in verbinding met de droogloodsen door middel van een uniek KABELSYSTEEM (3) in 1935 ontworpen door de gebroeders Osse ter vervanging van het smalspoor aldaar. Twee van de vijf vrijstaande DROOGLOODSEN (4,5) bevinden zich aan de noordzijde van, parallel aan, de vormloods. De overige drie (6,7,8) bevinden zich eveneens parallel, aan de zuidzijde van de vormloods. Deze vrijwel identieke droogloodsen (170mx7m) bestaan uit een open spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Het SMALSPOOR (9) is omstreeks 1925 aangelegd tussen de kleigroeve en de vormloods (Smuddeweg), bestaande uit een veldspoor met een spoorwijdte van circa 70 centimeter en een lengte van circa 585 meter. Het productieproces start bij de kleigroeve, gelegen achter het fabrieksterrein, waar de klei gedolven wordt. Vanuit de kleigroeve gaat de klei in kipkarren over het smalspoor naar de vormloods, respectievelijk de droogloods en heeft als eindbestemming de oven.

Waardering

COMPLEX steenfabriek "de Werklust" bestaat uit een RINGOVEN met SCHOORSTEEN (1), een VORMLOODS met WATERTOREN (2), een KABELSYSTEEM (3), vijf DROOGLOODSEN (4,5,6,7,8), een SMALSPOOR. Het complex is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als zeldzaam en gaaf bewaard voorbeeld van een steenfabriek van het type ringoven, in de huidige vorm grotendeels daterend uit de jaren twintig en dertig van de twintigste eeuw.
- als een van de twee ringovens in Nederland, waarvan het productieproces nagenoeg ongewijzigd is.
- als voorbeeld van een gaaf ensemble bestaande uit meerdere objecten met een onderlinge functioneel-ruimtelijke relatie, gelegen op het terrein van het complex steenfabriek "De Werklust".
- als beeldbepalend complex.
- vanwege de ligging van het complex buiten de bebouwde kom van Losser in de nabijheid van de kleigroeve, karakteristiek voor vroeg-industriële steenfabrieken.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513489

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82830/158

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

Omschrijving**

Omschrijving

RINGOVEN met SCHOORSTEEN (1) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" gebouwd in 1928 op rechthoekig grondplan (50mx15m) bestaande uit een onder- en bovenbouw. De onderbouw bestaat uit het eigenlijke ovenlichaam, bestaande uit dikke bakstenen en chamotten muren met gesnoten hoeken. Rondom bevinden zich achttien rondboogvormige openingen, die toegang geven tot de ellipsvormige ovenschacht met tongewelf. De bovenzijde van de oven is afgedekt met klinkers met daarin stookgaten, die in verbinding staan met de ovenschacht. De vossengaten bevinden zich in de binnenwand van de ovenschacht en staan in verbinding met de schoorsteen.

De bovenbouw bestaat uit een kapconstructie ondersteund door houten standvinken met bakstenen poeren, die aan de buitenzijde (los) van de oven zijn geplaatst. De onderbouw wordt rondom afgesloten door lessenaarsdaken gedekt met gesmoorde muldenpannen, met aan de voorzijde rode pannen en de naam "DE WERKLUST". De bovenbouw wordt afgesloten door een schilddak gedekt met gesmoorde muldenpannen. In het midden van de oven bevindt zich een hoge bakstenen schoorsteenpijp (circa 45 meter) die door het dak van de bovenbouw steekt. In de houten opstand tussen de beide dakdelen bevinden zich drieruits vensters.

Waardering

RINGOVEN met SCHOORSTEEN gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als zeldzaam en gaaf bewaard voorbeeld van het type ringoven gebouwd in 1928 in opdracht van de gebroeders Osse bestaande uit onder meer een stenen ellipsvormige ovenschacht met tongewelf en een houten kapconstructie.
- als een van de weinige in Europa nog werkende ringovens.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de oven met de andere

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onderdelen van het complex.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Steenfabriek

Monumentnummer*: 513490

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/84

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395
Losser	H			3394

*Omschrijving***

Omschrijving

Vrijstaande VORMLOODS met WATERTOREN (2) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "De werklust" bestaande uit een open spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. In de vormloods is opgenomen een ronde, bakstenen watertoren met vierkant basement en uitkragend waterreservoir. De watertoren steekt circa tien meter boven het dak van de vormloods uit. De watertoren is gebouwd ten behoeve van de voormalige stoommachine, die zorgde voor de aandrijving van de steenpers. Sinds 1938 is de stoommachine buiten gebruik gesteld, waarmee de watertoren haar functie heeft verloren.

Waardering

Vrijstaande VORMLOODS met WATERTOREN (2), gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust", is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als goed voorbeeld van een vormloods met watertoren met in het interieur aan roerende goederen onder meer een menger, een strengpers en een stoommachine (sinds 1938 buiten werking).
- vanwege de ligging van de vormloods tussen de droogloodsen met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem en de verbinding van de vormloods met de kleigroeve door middel van een smalspoor.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de vormloods met watertoren

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met de andere onderdelen van het complex.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)

Monumentnummer*: 513491

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/79

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

KABELSYSTEEM (3) in 1935 ontworpen door de Gebroeders Osse ter vervanging van het smalspoor. Het kabelsysteem is onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust". Het systeem bestaat uit een stelsel van rondlopende kabels, die over wielen draaien. De plankjes met groenlingen worden van de kabel genomen en in de rekken van de droogloods geplaatst. De kabels kunnen van de ene naar de andere droogloods geleid worden.

Waardering

KABELSYSTEEM (3) gerealiseerd als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als uniek voorbeeld van een kabelsysteem in 1935 ontworpen en gepatenteerd door de Gebroeders Osse ter vervanging van een deel van het smalspoor.
- vanwege de ligging van het kabelsysteem als verbindingselement tussen de vormloods en de droogloodsen.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van het kabelsysteem met de vormloods en de droogloodsen in het bijzonder en de andere onderdelen van het complex.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Industrie	Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513492

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/73

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

DROOGLOODS gelegen aan de noordzijde (4) van de vormloods, gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "De Werklust". De vrijstaande droogloods (circa 170m x 7m) bestaat uit een open houten spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Onder het zadeldak bevinden zich rekken, waartussen plankjes met groenlingen (ongebakken stenen) geschoven kunnen worden. Hier worden de groenlingen aan de buitenlucht gedroogd, alvorens zij de oven in gaan.

Waardering

DROOGLOODS (4) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als gaaf bewaard voorbeeld van een droogloods waarin de groenlingen aan de lucht gedroogd worden als belangrijk onderdeel van het productieproces.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de droogloods met de andere onderdelen van het complex.
- vanwege de ligging van de droogloods in de nabijheid van de vormloods, met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Nijverheid	Smederij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513493

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/66

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

DROOGLOODS gelegen aan de noordzijde (5) van de vormloods, gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust". De vrijstaande droogloods (circa 170m x7m) bestaat uit een open houten spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Onder het zadeldak bevinden zich rekken, waartussen plankjes met groenlingen (ongebakken stenen) geschoven kunnen worden. Hier worden de groenlingen aan de buitenlucht gedroogd, alvorens zij de oven in gaan.

Waardering

DROOGLOODS (5) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als gaaf bewaard voorbeeld van een droogloods waarin de groenlingen aan de lucht gedroogd worden als belangrijk onderdeel van het productieproces.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de droogloods met de andere onderdelen van het complex.
- vanwege de ligging van de droogloods in de nabijheid van de vormloods, met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Nijverheid	Smederij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513494

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/49

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

DROOGLOODS gelegen aan de zuidzijde (6) van de vormloods, gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust". De vrijstaande droogloods (circa 170m x 7m) bestaat uit een open houten spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Onder het zadeldak bevinden zich rekken, waartussen plankjes met groenlingen (ongebakken stenen) geschoven kunnen worden. Hier worden de groenlingen aan de buitenlucht gedroogd, alvorens zij de oven in gaan.

Waardering

DROOGLOODS (6) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als gaaf bewaard voorbeeld van een droogloods waarin de groenlingen aan de lucht gedroogd worden als belangrijk onderdeel van het productieproces.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de droogloods met de andere onderdelen van het complex.
- vanwege de ligging van de droogloods in de nabijheid van de vormloods, met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Nijverheid	Smederij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513495

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/42

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

DROOGLOODS gelegen aan de zuidzijde (7) van de vormloods, gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust". De vrijstaande droogloods (circa 170m x 7m) bestaat uit een open houten spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Onder het zadeldak bevinden zich rekken, waartussen plankjes met groenlingen (ongebakken stenen) geschoven kunnen worden. Hier worden de groenlingen aan de buitenlucht gedroogd, alvorens zij de oven in gaan.

Waardering

DROOGLOODS (7) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als gaaf bewaard voorbeeld van een droogloods waarin de groenlingen aan de lucht gedroogd worden als belangrijk onderdeel van het productieproces.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de droogloods met de andere onderdelen van het complex.
- vanwege de ligging van de droogloods in de nabijheid van de vormloods, met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Nijverheid	Smederij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513496

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/35

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Losser	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

DROOGLOODS gelegen aan de zuidzijde (8) van de vormloods, gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust". De vrijstaande droogloods (170m x 7m) bestaat uit een open houten spantenconstructie afgesloten door een zadeldak, gedekt met gesmoorde muldenpannen. Onder het zadeldak bevinden zich rekken, waartussen plankjes met groenlingen (ongebakken stenen) geschoven kunnen worden. Hier worden de groenlingen aan de buitenlucht gedroogd, alvorens zij de oven in gaan.

Waardering

DROOGLOODS (8) gebouwd als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" is van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde:

- als gaaf bewaard voorbeeld van een droogloods waarin de groenlingen aan de lucht gedroogd worden als belangrijk onderdeel van het productieproces.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van de droogloods met de andere onderdelen van het complex.
- vanwege de ligging van de droogloods in de nabijheid van de vormloods, met elkaar verbonden door middel van een kabelsysteem.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Nijverheid	Smederij

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513497

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 november 1999
Kadaster deel/nr	82831/28

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Losser	Losser	Overijssel

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Losser	H			1713
Losser	H			1712
Losser	H			6496
Losser	H			9772
Losser	H			6582
Losser	H			3394
Losser	H			3395

*Omschrijving***

Omschrijving

SMALSPOOR (9) aangelegd omstreeks 1925 als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" tussen de kleigroeve en de vormloods (Smuddeweg). Het smalspoor bestaat uit een veldspoor met een spoorwijdte van 70 centimeter en een lengte van 585 meter. De kipkarren van het merk Orenstein & Koppel uit Amsterdam worden in de kleigroeve geladen, vervolgens met behulp van een scheepslier uit de groeve omhoog getrokken, tenslotte voortgetrokken door een diesellocomotief van het type DS 12 (DIEMA) uit 1937. In de vormloods worden de kipkarren leeg gekiept in de kleimenger. De diesellocomotief duwt de lege kipkarren over het smalspoor van de vormloods naar de kleigroeve terug.

Waardering

SMALSPOOR (9) aangelegd omstreeks 1925 als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" van architectuur-, cultuurhistorische en stedenbouwkundig waarde:

- als zeldzaam en gaaf bewaard voorbeeld van een smalspoor als verbinding tussen de kleigroeve en de vormloods.
- als onderdeel van het complex steenfabriek "de Werklust" met een functioneel-ruimtelijke relatie van het smalspoor met de vormloods en de kleigroeve in het bijzonder en de overige onderdelen van het complex in het algemeen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Smederij